

**ВІДМОВА СУДОМ ПРИСЯЖНИХ ВІД ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКАЗІВ ЩОДО ОБСТАВИН,
ЯКІ НІКИМ НЕ ОСПОРЮЮТЬСЯ: АНАЛІЗ ПОТЕНЦІЙНИХ РИЗИКІВ****REFUSAL TO EXAMINE EVIDENCE REGARDING UNDISPUTED CIRCUMSTANCES
BY A JURY: ANALYSIS OF POTENTIAL RISKS**

**Аленін Ю.П., д.ю.н., професор, член-кореспондент НАПрН України,
заслужений юрист України, професор кафедри кримінального процесу
Національний університет «Одеська юридична академія»**

**Іщук Д.О., д.ю.н, доцент,
доцент кафедри права та правоохоронної діяльності
Державний університет «Житомирська політехніка»**

**Ляховченко І.А., аспірант кафедри кримінального процесу
Національний університет «Одеська юридична академія»**

Стаття присвячена аналізу доцільності відмови судом присяжних від дослідження доказів, які ніким не оспорується, відповідно до ч. 3 ст. 349 КПК України. В статті автори зазначають, що саме при розгляді кримінального провадження судом присяжних мають бути законодавчі обмеження застосування ч. 3 ст. 34 КПК України. По-перше, присяжні повинні мати можливість в повній мірі оцінити всі докази, які будуть надані в першу чергу прокурором задля того, щоб винести законне, обґрунтоване та вмотивоване рішення. По-друге, сторона захисту, навіть погоджуючись на недоцільність дослідження доказів, які будуть використані прокурором для доведення винуватості особи, все одно має розуміти, що присяжні зможуть прийняти рішення по суті справи лише після повного ознайомлення з ними. При цьому така позиція має стосуватися саме доказів, які будуть надані прокурором для доведення винуватості особи. Відповідно, в статті робиться висновок про доцільність внесення зміни до кримінального процесуального законодавства задля того, щоб передбачити, що ч. 3 ст. 349 КПК не може бути застосована при розгляді кримінального провадження судом присяжних по відношенню до доказів, які доводять винуватість особи. В такий спосіб буде забезпечений баланс між пришвидшеним розглядом кримінального провадження (коли не будуть досліджуватися докази, які не стосуються винуватості особи), але при цьому у присяжних буде можливість в повній мірі оцінити докази, які будуть покладені в основу обвинувачення. У зв'язку з цим пропонується ч. 3 ст. ст. 349 КПК України викласти в наступній редакції: «3. Суд має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспорується. При цьому суд з'ясовує, чи правильно розуміють зазначені особи зміст цих обставин, чи немає сумнівів у добровільності їх позиції, а також роз'яснює їм, що у такому випадку вони будуть позбавлені права оскаржити ці обставини в апеляційному порядку. Не допускається визнання недоцільним дослідження доказів, які доводять винуватість особи, під час розгляду кримінального провадження судом присяжних».

Ключові слова: кримінальний процес, кримінальне провадження, судовий розгляд, суд, суд присяжних, присяжні, докази, доказування, дослідження доказів.

The article is devoted to the analysis of the expediency of the jury's refusal to examine evidence that is not disputed by anyone, in accordance with Part 3 of Article 349 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine. In the article, the authors note that it is when considering criminal proceedings by a jury that there should be legislative restrictions on the application of Part 3 of Article 34 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine. First, the jury should be able to fully evaluate all the evidence that will be provided primarily by the prosecutor in order to make a lawful, reasonable and motivated decision. Second, the defense, even agreeing to the inexpediency of examining the evidence that will be used by the prosecutor to prove the guilt of a person, should still understand that the jury will be able to make a decision on the merits of the case only after fully familiarizing itself with it. At the same time, such a position should concern the evidence that will be provided by the prosecutor to prove the guilt of a person. Accordingly, the article concludes that it is appropriate to amend the criminal procedural legislation in order to provide that Part 3 of Article 349 of the Code of Criminal Procedure cannot be applied when considering criminal proceedings by a jury in relation to evidence proving the guilt of a person. In this way, a balance will be ensured between the expedited consideration of criminal proceedings (when evidence that does not relate to the guilt of a person will not be examined), but at the same time the jury will have the opportunity to fully assess the evidence that will be used as the basis for the accusation. In this regard, it is proposed to amend Part 3 of Article 349 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine in the following wording: "3. The court has the right, if the participants in the judicial proceedings do not object to this, to declare it inappropriate to examine evidence regarding those circumstances that are not disputed by anyone. In this case, the court shall ascertain whether the said persons correctly understand the content of these circumstances, whether there are no doubts about the voluntariness of their position, and shall also explain to them that in such a case they will be deprived of the right to challenge these circumstances in an appeal procedure. It shall not be permissible to declare the examination of evidence proving the guilt of a person to be inappropriate during the consideration of criminal proceedings by a jury."

Key words: criminal process, criminal proceedings, trial, court, jury, juror, evidence, proving, examination of evidence.

Основою будь-якого кримінального провадження є докази, які власне і будуть вказувати на наявність або відсутності події кримінального правопорушення, винуватість особи тощо. Норми чинного кримінального процесуального законодавства, на жаль, не містять детального регламентування процедури встановлення обсягу доказів та порядку їх дослідження. Імперативною залишається лише норма, яка передбачає пріоритетне дослідження доказів сторонами обвинувачення. Водночас у контексті глави 4 КПК України відсутнє законодавче визначення самого терміна «обсяг». «Проблеми визначення обсягу та порядку дослідження доказів відповідно до вимог

ст. 349 КПК України майже не розглянута в доктрині вітчизняного кримінального процесуального права. Окрім поверхневого опису в підручниках, присвячених навчальній дисципліні «Кримінальний процес», українським фахівцям не приділяли достатньої уваги зазначеному питанню» [1]. В цілому, оцінюючи положення правової доктрини, можна зазначити, що ситуація дійсно не сильно змінилася. Так, ст. 349 КПК України надає лише декілька абзаців, які стосуються правил визначення обсягу доказів, які підлягають оцінці під час судового розгляду. Так, законодавець в межах даного положення зазначає, що інші учасники судового провадження можуть висловити

свою думку про те, які докази потрібно дослідити, та про порядок їх дослідження після вступної промови сторони захисту. Під час здійснення спеціального судового провадження досліджуються всі надані докази. Суд має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспоруються. При цьому суд з'ясовує, чи правильно розуміють зазначені особи зміст цих обставин, чи немає сумнівів у добровільності їх позицій, а також роз'яснює їм, що у такому випадку вони будуть позбавлені права оскаржити ці обставини в апеляційному порядку.

В цілому можна зазначити, що нормативне регулювання даного порядку є не вкрай значним, але маємо зауважити, що ці норми в подальшому матимуть величезне значення на результативність всього кримінального провадження. Більше того, присяжні, які, як правило, не є професійними юристами, не можуть в повній мірі оцінити значення процесу визначення обсягу доказів, який в подальшому буде досліджуватися, а тому в значній мірі будуть покладатися або на думку головуєчого, або на позиції сторін, які, користуючись своїм красномовством, можуть вплинути на кінцеве рішення щодо обсягу доказів, яке, виходячи з норми кримінального процесуального закону, затверджується не головуєчим, а судом, тобто колегіально разом з присяжними, яких у складі суду більше, ніж професійних суддів та які, відповідно, можуть прийняти рішення, що буде суперечити інтересам окремих учасників кримінального процесу або всього кримінального провадження.

І.І. Шепітько здійснила всебічний аналіз співвідношення поняття «обсяг доказів» з такими категоріями, як «доказ», «доказування», «джерела доказів», «предмет доказування», «межі доказування», «достатність доказів». На її думку, проведене дослідження дає підстави стверджувати, що термін «обсяг доказів», закріплений у кримінальному процесуальному законодавстві, має певний зв'язок із поняттями «предмет доказування» та «межі доказування». У процесі тлумачення цього терміна розкривається його змістовна сутність, що полягає у кількісному вираженні фактичних даних у кримінальному провадженні, які постають у відповідному поєднанні як належна сукупність (або система) [2].

О.П. Пилипчук, оцінюючи цю позицію, зазначає, що сукупність доказів має певні межі, які окреслені чинним кримінальним процесуальним законодавством. До неї можуть входити лише:

1. докази, що підлягають дослідженню з боку сторін та інших учасників судового провадження, які мають право подавати докази або клопотати про їх дослідження, а також докази, дослідження яких може здійснювати суд у межах своїх повноважень, установлених законом;

2. докази, що прямо або опосередковано підтверджують або спростовують обставини, які мають значення для кримінального провадження, зокрема ті, що підлягають доказуванню, а також впливають на оцінку достовірності, допустимості чи можливості використання інших доказів, тобто є належними (відповідно до ст. 85 КПК України).

У процесі визначення обсягу доказів, які підлягатимуть дослідженню, суд повинен одночасно вказати і спосіб їх дослідження із передбачених у § 33 глави 28 КПК України (допит, огляд, відтворення обстановки та обставин події тощо) [3, с. 179].

Відповідно, обсяг доказів, який буде досліджуватися під час судового слідства, в значній мірі залежить від позиції сторін та власне доказів, які будуть ними подані. Суд хоча і вирішує питання щодо визначення обсягу доказів своєю ухвалою, проте прямого впливу на цей процес не має, особливо якщо це стосується штучного збільшення обсягу доказів. Суд виступає виключно в якості арбітра, а тому не може мати прямого впливу на обсяг доказів,

який буде досліджуватися. Цим користуються сторони, які надають лише ті докази, які відповідають їх тезі та можуть її довести. Особливо цікавою в даному випадку є позиція сторони обвинувачення, представник якої може свідомо не надати до суду докази, які вказують на невинуватість особи. При цьому існує судова практика, яка вказує, що така поведінка в цілому відповідає вимогам кримінального процесуального законодавства. Так, в одному з проваджень, яке розглядалось судом присяжних, сторона захисту заявила відвід прокурору саме через те, що він не надав для розгляду окремі докази, які можна було б використати для доведення невинуватості особи, чим, на думку захисника, проявив свою упередженість. На цю заяву суд зазначив наступне: «процес доказування полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження. Норми КПК України щодо процесу доказування зазначають, що єдиним суб'єктом доказування обвинувачення в суді є прокурор. Так, ст. 91 КПК України передбачає, що у кримінальному провадженні підлягають доказуванню подія кримінального правопорушення, винуватість обвинуваченого, форма вини, мотив і мета вчинення кримінального правопорушення, вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, розмір процесуальних витрат, обставини, які характеризують особу обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання. Обов'язок доказування обвинувачення покладається на слідчого, прокурора, а під час судового розгляду - лише на прокурора, та в установлених КПК України випадках, - на потерпілого. Якщо обвинувачення є публічним, право потерпілого, сторони захисту надавати докази суду не є їх обов'язком. Особливо це стосується сторони захисту. У статті 17 КПК України, що передбачає презумпцію невинуватості, зазначено, що ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом. За чинним КПК України головним повноваженням прокурора в суді є не лише участь у дослідженні доказів, а й насамперед подання суду доказів обвинувачення і їх активне дослідження в процесі судового розгляду. За ст. 349 КПК України докази обвинувачення досліджуються в першу чергу. Тобто прокурор надає суду докази обвинувачення і досліджує їх. Що стосується доказів сторони захисту, то сторона захисту теж має право подавати суду докази невинуватості, але це не є її обов'язком. Отже, судом присяжних не встановлено і захисником не доведено наявності обставин, які б свідчили про заінтересованість прокурора ОСОБА_9 в результатах кримінального провадження, в тому числі обставин, які викликали б сумніви в його неупередженості» [4].

З таким висновком ми категорично не погоджуємося. Дійсно, прокурор, підтримуючи обвинувачення в суді, повинен відповідно до засади презумпції невинуватості довести перед судом поза розумним сумнівом факт вчинення кримінального правопорушення та причетність особи до такого правопорушення. Відповідно, задля реалізації цього завдання він зобов'язаний подавати до суду докази, які доводять його тезу, що передбачена в обвинувальному акті та яка була озвучена ним у його вступній промові. В той же час обов'язок підтримувати обвинувачення в суді не повинен суперечити іншим засадам кримінального провадження, а також не повинен унеможливити реалізацію завдань кримінального провадження. Відповідно до ч. 2 ст. 9 КПК України, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи

обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень. Крім того, до завдань кримінального провадження, крім іншого, відноситься положення, відповідно до якого необхідно гарантувати забезпечення швидкого, повного та неупередженого судового розгляду з тим, щоб «жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необгрунтованому процесуальному примусу». Умисне ненадання доказів, які доводять невинуватість особи, власне суперечать і завданням, і засадам кримінального провадження. Ми розуміємо, що з процесуальної точки зору неможливо змусити прокурора надавати докази, які суперечать його обвинувальній позиції, адже прокурор в будь-якому випадку виступає процесуально зацікавленим учасником кримінального провадження і його реальною основною метою в межах судового розгляду є отримання обвинувального вироку (як мінімум задля забезпечення статистичних показників). Тому стверджувати, що прокурор, будучи «лицарем у білих обладунках», буде надавати до суду докази, які прямо суперечать його напряду діяльності як обвинувача, також не варто. В той же час суд, будучи саме тим суб'єктом, який забезпечує реалізацію кримінальних процесуальних засад під час судового розгляду, повинен також гарантувати рівність сторін в частині подання та, відповідно, оцінки доказів. Звертаємо увагу на той факт, що присяжні в силу своєї недосвідченості не можуть оцінити в повній мірі наявні в кримінальному провадженні докази, які можуть довести чи спростувати вину особи. Такими якостями наділені професійні судді, які, використовуючи свій досвід, можуть змодельовати той обсяг доказів, який потрібен прокурору для доведення винуватості особи, та, в залежності від цього, оцінювати всю сукупність відомостей, яка була ним надана. Тому ми вважаємо, що хоча така поведінка сторони обвинувачення, яка була зазначена вище, не суперечить вимогам кримінального процесуального законодавства, вона є вкрай шкідливою саме при розгляді кримінального провадження судом присяжних, адже спотворює розуміння сутності конкретного кримінального провадження.

Розглядаючи ст. 349 КПК України, не можна не звернути увагу на досить відому та в деякій мірі спірну частину третю, яка дозволяє суду відмовитись від дослідження доказів, які не оспорується сторонами кримінального провадження. В цілому слід зазначити, що таке положення є вкрай і вкрай спірним. Так, В.О. Попелюшко зазначав, що «реалізація права суду, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспорується, без знання не лише джерел, а й змісту відповідних доказів (ч. 3 ст. 349 КПК України) – немислима» [5, с. 48]. Ми не вважаємо, що в даному випадку така категорична позиція буде правильною, проте звертаємо увагу на величезну кількість кримінальних проваджень, в яких задля прискорення здійснення судового розгляду застосовується ч. 3 ст. 349 КПК України.

І.В. Гловюк, аналізуючи дане положення, зазначає, що «на момент застосування ст. 349 КПК у контексті визначення обсягу дослідження доказів, суд має знати, які докази є у розпорядженні, зокрема, сторони обвинувачення, оскільки суд, у відповідності до ч. 3 ст. 349 КПК, з'ясовує, чи правильно розуміють учасники судового провадження зміст обставин, які не оспорується, чи немає сумнівів у добровільності їх позиції. Саме тому, вважаємо, повідомити суд про наявні докази сторона обвинувачення повинна на момент визначення цього питання» [6, с. 30].

В цілому ми підкреслюємо, що в даному випадку «скорочене» судове провадження дійсно може мати місце в нашій правовій системі, але за умови, що будуть дотримані основні права всіх учасників кримінального провадження. Головний ризик, який несе в собі ч. 3 ст. 349 КПК

України, є неможливість оскарження доказів, які сторони погодилися не досліджувати. На противагу цьому звертаємо увагу, що при укладенні угоди про визнання винуватості участь захисника є обов'язковою. Тобто законодавець переймається питанням недопущення введення в оману підозрюваного (обвинуваченого) при укладенні угоди, але не передбачає обов'язкову участь захисника при застосуванні ч. 3 ст. 34 КПК України, що в деяких випадках може ще більше обмежити права сторони захисту.

Звертаємо увагу на той факт, що ВС у своїх рішеннях надавав роз'яснення щодо застосування ч. 3 ст. 349 КПК України. Так, в одному з рішень було зазначено, що «суд у конкретному кримінальному провадженні на підставі ч. 3 ст. 349 КПК має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспорується, у тому числі, у разі часткового заперечення винуватості особи у вчиненні окремого кримінального правопорушення в сукупності кримінальних правопорушень, яке має окрему кваліфікацію, або є окремим епізодом кримінального правопорушення, чи невизнання цивільного позову, та у такому випадку щодо цих оспорюваних обставин провести судовий розгляд у загальному порядку, дослідивши докази, які підтверджують або спростовують ці обставини. Такий порядок розгляду кримінального провадження не звільняє суд від обов'язку встановити обставини, які підлягають доказуванню в кримінальному провадженні, визначені в ч. 1 ст. 91 КПК» [7].

В іншому випадку ВС вказував, що «як установлено з аудіозапису ходу судового розгляду в суді першої інстанції, було визначено скорочений порядок розгляду справи з урахуванням позиції особи, яка визнала свою винуватість, їй були роз'яснені наслідки такого порядку дослідження доказів, а також суд переконався у правильності їх розуміння. Водночас у порушення вимог закону судом не допитано обвинувачену стосовно обставин вчинення злочинного діяння, зокрема щодо часу, місця, способу його вчинення, переліку та вартості викраденого майна, а лише зазначено у вирокі, що нею вони не оспорується. Місцевий суд не проводив безпосереднього допиту обвинуваченої. Отже, суд першої інстанції, уживши всіх необхідних заходів для того, щоб переконатися в правильності розуміння учасниками судового розгляду тих фактичних обставин, які ніким не оспорується, та правомірно визнавши недоцільним дослідження доказів у повному обсязі, не здійснив допиту обвинуваченої, показання під час якого мали бути покладені як докази в обґрунтування вироку» [8].

Таким чином зазначено, що хоча дійсно межі застосування ч. 3 ст. 349 КПК України є вкрай широкими, саме на суд покладається обов'язок встановити обставини, які передбачені ст. 91 КПК України і для цього він має виконати дії, які передбачені чинним кримінальним процесуальним законодавством. Очевидно, що не є виключенням і суд присяжних.

Необхідно зазначити, що в судовій практиці наявно досить багато прикладів, коли суд присяжних застосовував ч. 3 ст. 349 КПК України. Так, в одному з рішень зазначено, що «відповідно до частини 3 статті 349 КПК України суд має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспорується. При цьому суд з'ясовує, чи правильно розуміють зазначені особи зміст цих обставин, чи немає сумнівів у добровільності їх позиції, а також роз'яснює їм, що у такому випадку вони будуть позбавлені права оскаржити ці обставини в апеляційному порядку. Визнаючи себе повністю винним ОСОБА_25 у вчиненні ним кримінальних правопорушень, передбачених ч.4 ст. 187, п.п.4,6,12 ч.2 ст.115 КК України та ОСОБА_24 у вчиненні нею кримінальних правопорушень, передбачених ч.5 ст. 27,

ч.4 ст. 187, ч.5 ст. 27, п.п.4,6,12 ч.2 ст.115 КК України та не оспорюючи фактичні обставини справи, обвинувачені ОСОБА_25 та ОСОБА_24, не заперечували щодо розгляду справи в порядку частини 3 статті 349 КПК України. Прокурор заявив усне клопотання про розгляд справ на підставі частини 3 ст. 349 КПК України, обмежитися допитом обвинувачених, потерпілої ОСОБА_20 та дослідження письмових доказів по справі. Обвинувачені ОСОБА_25, ОСОБА_24, їх захисники, потерпілі, їх представники, не заперечували проти розгляду кримінального провадження, в порядку, передбаченому ч. 3 ст. 349 КПК України, не оспорювали фактичні обставини кримінальних проваджень, та правильно розуміють зміст цих обставин та відсутні сумніви щодо добровільності їх позиції. Суд присяжних роз'яснив учасникам судового провадження положення частини 3 статті 349 КПК України про те, що вони будуть позбавлені права оскаржити ці обставини в апеляційному порядку. Вислухав думку учасників судового провадження, користуючись правом, наданим ч. 3 ст. 349 КПК України і відсутністю заперечень учасників судового провадження, суд присяжних визнав недоцільним дослідження інших доказів стосовно тих фактичних обставин кримінального провадження, які ніким не оспорюються і вважає достатнім обмежитися допитом обвинувачених ОСОБА_25, ОСОБА_24, допитом потерпілої ОСОБА_20, дослідженням письмових доказів, та дослідженням матеріалів характеризуючи особу обвинувачених» [9].

В інших судових рішеннях зазначається, що «враховуючи, що учасниками судового провадження не оспорювались фактичні обставини справи і судом встановлено, що останні правильно розуміють зміст цих обставин та відсутні сумніви щодо добровільності їх позицій, яким роз'яснено, що у такому випадку вони позбавлені права оскаржувати ці обставини в апеляційному порядку, вислухавши думку учасників судового розгляду, роз'яснивши їм положення ч.3ст.349 КПК України, суд присяжних визнає недоцільним дослідження тих обставин, які ніким не оспорюються» [18]; «в судовому засіданні за згодою учасників судового провадження в порядку ч.3 ст.349 КПК України, суд дійшов висновку про недоцільність дослідження доказів стосовно часу, місця, способу, мотиву та мети, форми вини, розміру шкоди /фактичних обставин вчинення кримінального правопорушення/, які ніким не оспорюються, у зв'язку з відсутністю сумнівів щодо правильного розуміння їх змісту учасниками судового провадження, добровільності їх позицій» [10].

Можна наводити і інші приклади застосування ч. 3 ст. 349 КПК України, але в цілому можна зробити висновок, що принципових відмінностей між застосуванням цього положення судом присяжних та «звичайним» судом немає. Ми лише можемо зробити припущення, що такі відмінності відсутні саме через те, що присяжні не в повній мірі розуміють значення застосування даного положення для всього кримінального провадження, а тому (на нашу думку) ключовим суб'єктом в питанні застосування ч. 3 ст. 349 КПК України буде головуєчий.

Проте також ми вважаємо, що саме при розгляді кримінального провадження судом присяжних мають бути законодавчі обмеження застосування ч. 3 ст. 34 КПК України. По-перше, присяжні повинні мати можливість в повній мірі оцінити всі докази, які будуть надані в першу чергу прокурором задля того, щоб винести законне, обґрунтоване та вмотивоване рішення. По-друге, сторона захисту, навіть погоджуючись на недоцільність дослідження доказів, які будуть використані прокурором для доведення винуватості особи, все одно має розуміти, що присяжні зможуть прийняти рішення по суті справи лише після повного ознайомлення з ними. При цьому така позиція має стосуватися саме доказів, які будуть надані прокурором для доведення винуватості особи. Відповідно, ми вважаємо доцільним внести зміни до кримінального процесуального законодавства та передбачити, що ч. 3 ст. 349 КПК не може бути застосована при розгляді кримінального провадження судом присяжних по відношенню до доказів, які доводять винуватість особи. В такий спосіб, на нашу думку, буде забезпечений баланс між пришвидшеним розглядом кримінального провадження (коли не будуть досліджуватися докази, які не стосуються винуватості особи), але при цьому у присяжних буде можливість в повній мірі оцінити докази, які будуть покладені в основу обвинувачення.

У зв'язку з цим ми пропонуємо ч. 3 ст. ст. 349 КПК України викласти в наступній редакції: «3. Суд має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспорюються. При цьому суд з'ясовує, чи правильно розуміють зазначені особи зміст цих обставин, чи немає сумнівів у добровільності їх позиції, а також роз'яснює їм, що у такому випадку вони будуть позбавлені права оскаржити ці обставини в апеляційному порядку. *Не допускається визнання недоцільним дослідження доказів, які доводять винуватість особи, під час розгляду кримінального провадження судом присяжних*».

ЛІТЕРАТУРА

1. Кучеров О. В. Про деякі проблеми визначення обсягу та порядку дослідження доказів відповідно до вимог ст. 349 КПК України. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 3. С. 158–163.
2. Шепітько І. Проблеми визначення обсягу доказів та порядок їх дослідження в судовому провадженні. Питання боротьби зі злочинністю. 2017. Вип. 33. С. 306.
3. Пилипчук О. П. Процедура визначення обсягу доказів у суді першої інстанції та порядок їх дослідження. *Вісник кримінального судочинства*. 2019. № 4. С. 174–184.
4. Ухвала Малиновського районного суду м. Одеси від 11.03.2020, справа № 521/10310/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89489891>
5. Попелюшко В. О. Формування кримінальної справи на стадії судового провадження. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 44–49.
6. Глов'юк І. В. Подання сторонами доказів у судовому розгляді: проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 3. С. 28–33.
7. Постанова ВС від 16.09.2024, справа № 444/870/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121847408>
8. Постанова ВС від 17.12.2020, справа № 426/14810/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93709256>
9. Вирок Київського районного суду м. Одеси від 09.03.2023, справа № 522/8056/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109515487>
10. Вирок Шевченківського районного суду м. Києва від 15.12.2022, справа № 761/4415/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108188805>